

IZHAJA VSAKI DAN

Število nedeljnih in prazniških št. 2, ob parovdajkih ob 2. zjutraj.
 Prazniške št. se prodajajo po 3 kv. (5 stot.) v mnogih izdajah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Povečari, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dorabergu itd. Zastarele št. po 5 kv. (10 stot.)

GLASILA SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 linija. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 at. mm. predplačila, zahvale, poznanice, oglase denarnih zavodov po 10 kv. mm. Za oglase v letku lista do 5 vrst 20 K, vsake vrste lista K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanjši pa 40 stot. Oglase sprejema inšertni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
 V edinosti je moč!

WARČUJNA ZNAŠA

na vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročene brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira.
 Naročnine na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: vsakega leta K 5-20, pol leta 2 50

Val dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
 Naročnine, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Haredal dom)
 Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA.** Lastnik in korespondent lista „Edinost“: Natasa listarna korespondent lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
 Polno-izdatni račun št. 841-652. TELEFON št. II-57.

Politično društvo Edinost

sklicuje
na nedeljo 31. oktobra
 ob 10. uri dopoldne

javen shod
 v veliko dvorano
 „Narodnega Doma“ v Trstu.

Dnevni red:
 „Germanizacija na železnicah“
 Poročal bo
 g. državni poslanec Dr. Otokar Rybář.

Slovenici mesta in okolice! Udeležite se tega shoda v čim večem številu! Pokažite, da hočete boj proti ponemčevalni struji, ki vlada na železnicah sploh, posebno pa pri ces. avr. državni železnicah.

Odbor pol. društva Edinost.

Izjava.

Ljubljanski dnevnik „Slovenec“ piše v številki od minole sobote med dnevnimi novicami o izvolitvi g. dr. Josipa Mandić-a za predsednika „Narodne delavske organizacije“. Notico je ponatisnila večerajšnja „Edinost“ v čla ku naslovljenem „Slovenčevi manevri“.

Z ozirom na omenjeno notico izjavlja podpisani odbor, da ni res, kar trdi „Slovenec“ da bi bilo politično društvo „Edinost“ odločno izjavilo, da Mandić ne trpi na čelu „Narodne delavske organizacije“, da bi bil zaradi tega g. dr. Mandić predsedniško „čast izrečeno le za 3 mesece sprejel“ in da „bo moral po treh mesecih odstopiti, da napravi mesto človeku, ki bo narodni gospodi ljubši“.

Istotako izmišljeno je, da bi bil g. dr. Rybář nasprotoval kandidaturi g. dr. Mandić-a za predsednika.

Res je marveč, da sta podpisani odbor kakor tudi g. dr. Rybář še posebej izrazila ponovno in nujno željo, da naj g. dr. Mandić, ki je že od leta 1906 tudi odbornik pol. društva „Edinost“, sprejme zopetno izvolitev za predsednika „Narodne delavske organizacije“ in da sta ga opetovano nagovarjala v tem smislu.

Odbor političnega društva „Edinost“.

PODLISTEK

Moj stric Julij.
 Guy de Maupassant — Prevel Pastuškin.

M. Ahlu Bénouville.

Sirotschen stavec z belo brado neja je poprosil mihišine. Moj drug Jošip Davranche mu je podaril petek. Jaz sem se čudil. On mi rekel:

— Ta revež me je spomnil zg dbe, ki ti je hčem povedati in ki se mi vriva neprestano njen spomin. Evo je:

Moja družina, izvirajoča iz Havra, ni bila bogata. Životali smo peč; kaj se deli! Oče je delal, vračal se pozno iz pisarne in ni služil mnogo. Imel sem dve sestri.

Moja mati je mnogo trpela radi stiske, v kateri smo živeli, in naša je čisto pikčih besed za svojega soprega, prikrikih in ostrih oči. Tudi je ubogi človek napravil kečmo, ki me je zbudila. Nesej je odprto oko preko čela, kakor da bi hotel obrisati pot, ki ga ni bilo, in ni odgovoril ničesar. Čtil sem njegovo onemoglo bol. Varčevali

BRZOJAVNE VESTI.

Ruski car na povratku iz Italije.

BELFORT 26. Posebni vlak z ru k'im carjem Nikolajem se je ustavil v Petit Croix pet minut. Neke francoska deputacija, ki je hotela tam carja pozdraviti, je bila v zadnjem trenutku obreščena, da se car ne ustavi tamkaj.

Knez Ito umorjen.

TOKIO 26. Neki Korejec je v Harbinu umoril kneza Ito.

ŠANGAJ 26. Glasom nekega semkajdočlega poročila je neki Korejec ustrelil kneza Ito, ko je dospel v Harbin. Japonski generalni konzul in ravnatelj japonskih železnic sta bila ranjena. Morilec so z-prihli.

PETROGRAD 26. (Petr. brz. ag.) Knez Ito je bil povedom setanka z finančnim ministrom K kovcem na železniški postaji v Harbinu m tako ranjen od nekega Korejca.

TOKIO 26. Vest o umoru na knezu Ito je provz bila takaj veliko razburjenje.

HARBIN 26. Knez Ito je preminul 20 minut po atentatu. Včeraj sretirani Korejci so priznali, da so prihli v Tsitsisagu, da organizirajo atentat na kneza Ito.

HARBIN 26. (Petr. brz. ag.) Dnes ob 9 uri dopoldne, ko je knez Ito ob svojem prihodu na kolodvor stopil z voza in je skupno s finančnim ministrom Kokovcem na čelu ruskih vojaških oblastnj obšel fronto častne straže ter se je hotel potem podati k skupici inozemskih konzulov, je padlo za njim več strelcov, ki so kneza smrtno ranili. — Obratni načelnik južno-mandžurijske železnice Tanaku je bil lahko ranjen na nogi, japonski generalni konzul Kavakami pa težko ranjen ali ne nevarno. Tajnik japonskega dvornega ministra je bil le malo poškodovan. Morilec, ki se je izdal za Korejca, je bil aretiran.

Na zaslišanju je povedal, da je prihli v Harbin, da umori kneza Ito. Hotel je maščevati svojo domovino. Razum tega je dal Ito v Koreji umoriti nekoliko njegovih sorodnikov in prijateljev. Gre se očevidno za zarco. Na postaji Tsitsisagu se je včeraj ruska policija aretirala tri sumljive Korajce, ki so imeli seboj revolverje. Atentat na kneza Ito je bilo težko preprečiti, ker je zvečer prej generalni konzul Kavakami prosil železniško upravo, naj pusti na kolodvor vse Japonce. Povsem nema žoo je bilo razločiti Korajca od Japonca. Val Rusi, ki so spremljali kneza Ito so bili izpostavljeni enaki nevarnosti. Minister Kokovcev se je nahajal bližje Ito nego pa ranjena Japonca. Truplo kneza Ito so popoludne odpeljali proti jugu, Ruski odposlanec v Pekinga je spremljal truplo do Kvang-Tieng-Tau. Po odredbi vsprejmeta truplo ruska diplomatska zastopnika v Mukieniu in Dalnjem. Minister Kokovcem je potem ruskega odposlanca v Tokiju izrekel japonski vladi svoje sozaje.

SRBIJA.

BELIGRAD 26. Obe radikalni stranki sta se d govorili, da se ima najprej rešiti državne potrebe, izlavi proračun, posojilo itd., potem se pa prične s preosnovno ministertva za notranje stvari.

Bolgarski car v Srbiji.

BELIGRAD 26. — Car Ferdinand je s prestolonaslednikom Aleksandrom dospel v Kruševac in si ogledal mesto. Opoludne je bil obed.

amo, da joj; gostije nismo vsprejemali, ker ni mo imeli, da bi jo vrnil. Kupovali smo živila po najnižji ceni — ostanke. Moji sestri sta si šivali sami obleko in sta se razgovarjali na dolgo in široko o ceni našitka, ki je stal petnajst vinarjev meter. Naša hrana je obstala v tolati juhi in govejem mesu, pripravljemem v vseh možnih namakab. To je zdravo in krepično, pravijo; jaz bi bil imel rajši kaj drugega.

Odurne scene so se mi vprizirjale radi igubelnih gumbov in strganih hlač.

Toda vsako nedeljo smo napravili svoj gila-sprehod po nasipu. Moj oče, v suknji, z velikim klobukom, z rokavicami, je dal roko moji materi, nasopirjeni kakor barčica v praznik. Moji sestri, prvi gotovi, sta čakali znamenja za odhod; a v zadnji hipu sta odkrili redno še kak pozabljen madež na očetovi suknji in treba ga je bilo takoj odstraniti s cunice, namočeno v benzini.

Moj oče je čakal, ogledovaje si veliki klobuk na glavi, gotorok, da bo opravilo končano, dočim se je moja mati podvizala, da bi mu spravila v red naočnike in vzela rokavice, da se ne umažjo.

Slovesno smo nastopili svojo pot. Moji sestri sta si podali roke in sta stopali naprej. Bili sti v ženitbenih leth in zato sta se kazali po mestu. Jaz sem se držal matere na levi in moj oče jo je varoval na desni. In

KRUŠEVAC 26.

Car Ferdinand se je ob 1. uri odpeljal v S. fo. Ob slovenu je objel prestolonaslednika Aleksandra, ga poljubil in mu priručno stisnil roki. Mnogoštevilna množica je priredila carju vibarne ovacije. Prestolonaslednik Aleksander se je potem vrnil v Beligrad.

TURČIJA.

CARIGRAD 26. — Minister civilne liste Nuri beji je podal ostavko.

SOLUN 26. Govori se, da je bivši sultan Abdul Hamid zopet prosil velikega vezirja, naj se mu odkaže drugo bivalje, ker podnebie v Solunu ne ugaja njemu in njegovih rodbini. Nadalje je prosil, naj se mu dovoli, da se vrne v Carigrad in naj se skrbi tudi za vzgojo njegovih sinov, ker rastejo v Solunu v nevednosti. Č, tudi je odstavljao sultan, vendar nimajo pravice, da tako postopajo z njim. Njegova plač. mesečnih 100 funtov, od katere pridržijo del v Carigradu, mu ne zadostuje.

Bukarešta 26. Bleriot je dospel semkaj. — Jutri priredi v dirkahšču Bineasa zlet.

Atena 26 Neki v Egiptu umrli bogat Grk imenom Kiadantis je v svoji oporoki zupustil 20 000 egipt. fantov v prilog organizacije grške flete.

Kodanj 26 Kralj je sestavo ministerstva poveril Zahle-ju, voditelju radikalcev v parlamentu.

Državni zbor.

Ekspozé finančnega ministra.

DUNAJ 26. Po prečitaju došlih ulog je finančni minister Bilicoski z obširnim ekspozejem predložil državni proračun za 1910. V ekspozuju je povdarjal, da znaša pravi primanjkljaj 198 milijonov, ker je treba razru primanjkljaja proračuna v znesku 42 mil. pokriti z finančno operacijo tudi 109.6 mil. potrebnih za investicije in druga stroške, a 47 mil. je treba odbiti v dohodkih državnih železnic, ki se jih je kakor plus stavilo v proračun.

Minister je naglašal, da je bilo sestavljenje letošnjega proračuna zelo težavno. Potrebšč ne posamičnih ministrstev so v začetku znašale 2848 milijonov, tako da bi bilo treba računati z deficitom 294 mil. Treba je bilo več mesecov, da se je moglo reducirati proračun.

Minister je omenil, da je že lanski proračun kazal deficit in da manjšalo letošnjemu proračunu lanska postavka 29 mil. na novem dobičku in prejobjetoji prabitki. Ti prebitki, ki so znašali 100 in več milijonov, so presahnil. (Čuhte! Čajte!) in po računskem sklepu za 1908 je nasproti prebitka 14.8 mil. zabeleženih v proračunu, primanjkljaj 30 mil., tako da je prava primanjkljaja 15 in pol mil., ki je bil sicer pokrit iz blagajniške gotovine. Te blagajniške gotovine pa ne go padajo in blagajniški preostanek od 31. decembra 1908 je nasproti ocena od 31. decembra 1906 padel za 135 milijonov. Blagajniška gotovina od včera je v primeri z ono od 25. oktobra 1908 manjša za 45 mil. Glavni vzrok je padajoča konjunktura, ki je razvidna tudi iz tega, da se je indirektni davki do konca avgusta tega leta zmanjšali za 12 in pol, dočim pokazujejo direktni davki v istem razdobju plus 12 in pol mil. Nadaljni vzroki so tudi v tem, da se mora sniriti različne resorte in da se je zgradilo mnogo

spominjaj se napetosti mojih revnih starišev ob teh nedeljkih pohodih, njihovih umerjenih korakov, njih vse stroge hoje. Pomikali so se dobojanstvenega koraka, visoko vzravnanj, trdih nog, kakor da bi bilo odvisno od njihovega držanja bogušedi kaj skrajno važnega.

In vsako nedeljo je spregrvoril moj oče ob pogledu na velike ladije, povraivše se iz daljnih, neznanih dežel, nespremeajeno vsakikrat iste besede:

— He! Ko bi bil Julij tam notri, kakšno presenečenje!

Moj stric Julij, brat mojega očeta, je bil — prej njen strah — edino upanje moje rodbine. Izva otroških let sem slihal govoriti o nem in zdelo se mi je, da bi ga spoznal na prvi pogled, tako domača mi je bila postala misel nanj. Poznal sem vse podrobnosti njegovega življenja do njegovega odpotovanja v Ameriko, da-si so se pogovarjali le potohoma o tej dobi njegovih dni.

Zdelo se mi je, da je moral živeti nekakšacako, to se pravi, požrl je precej denarja, kar znači v revnih družinah ena izmed največjih zločinov. Pri bogat h — človek, ki se veseli „nori“; on je, kakor pravijo sme homa, anedž. Pri siromskih postaje dečko, ki je prisilil stariše, da razdajo premoženje, hudoben stvar, lopov, potepuh!

(Pride še),

novih šolskih stavb ter potrosilo več tudi v interesu narodnega gospodarstva.

Minister je rekel, da se potrebuje veče zneske za zboljšanje plač orožništva, za spopolnitev vseučilšč in ustanovitve srednjih šol, naj temi 6 novih gimnazijov, 7 realk in 2 trgovskih šol.

Nato je minister podrobno govoril o potrebstihah državnih železnic, pri čemer je naglašal, da znašajo obresti za glavnico investirano v drž. železnicah skupaj 173 milijonov, obratni prebitek leta 1908 je pa znašal 95 mil., tako da je primanjkljaja 78 mil., to je, za 22 mil. več nego leta 1907. V zlic po višanju železniških tarif utegne biti l. 1910 s 4.3 mil. primanjkljaja.

Govoré o primanjkljaju 42 mil. je minister najprej omenil nameravne povšanje davka na žganje. R kal je, da smatra en sicer še vedno povišanje davka na pivo kakor najpravičnejše in najracionalnejše sredstvo za saniranje deželnih financ, vendar je moral vspricho dejstva, da je bil veši del zborničnih strank odločno proti povišanju davka na pivo, opustiti ta davek in spremaniti bivši finančni načrt.

Ker ni možno povišanje davka na pivo, ne more vlada danes več misliti na saniranje deželnih financ, marveč zamore storiiti svoje dolžnost le, da stavi deželam na razpolago najnujeja sredstva. Vlada namerava namreč dati na razpolago deželam od davka na žganje še nadaljnih 20 mil. Novi davek na žganje bi stopil v veljavo še le s l. septembrom prihodnjega leta, vlada prepusti pa zbornici, ne bi li to povišanje stopilo v moč že l. jan. 1910.

Finančni minister je naglašal, da med državo in deželami ne obstaja nikako usprotstvo, izlavi ne gospodarsko, in de se govori o odstopu izvestnih davkov deželam, na pr. zemljiščnega davka, ni temu načela nasproten. Seveda bi morali davkoplačevalci nadomeštiti davke, ki bi se jih odtegnilo državi. Da bi se država odpovedala zemljiščnemu davku, je samoočobi nemogoče.

Glede davka na žganje je minister naglašal, da hoče vlada v primeri z zadnjo predlogo najprej urediti ekportne bonifikacije. Ta ureditav se take uravna, da bo v prvem letu znašala 10 K, v drugem 8 K, in potem normalno 7 K.

Nadale dela vlada razliko med žgalnicami s kotli, pravimi kmečimi žgalnicami in veškimi žgalnicami, ki so napovedane kakor žgalnice s kotli, ki pa delajo za prodaj. Ta način žgalnic bo podvržen produkcijskemu davku, dočim se gotovo ne obdeči kmečkih žgalnic.

Po odbitih 20 mil. bi iz povišanega davka na žganje ostalo 15 mil. za pokritje deficita 42 mil.

Ureditev prihodnjinskega davka naj prične pa pri dohodku 21000 K s povišanem davka 5%, in se do najviše stopinje zakona pri prihodu 10 mil. K poviša do 30%, tako da naraste davčno merilo od 5% na 6.48%; ako bi se več zahtevalo, bi pomešilo to uničiti prihodninski davek. Žal da dobi država od t h dohodkov le 6 milijonov. (Klici: Uboga Avatrica!)

Da se končno odpravi manjše napovedbe, bo vlada predlagala, da se pri veškich in kazenskih postopanih zamore upogledati v poslovne knjige. (Prizjevanje.) pri čemer se bo skrbelo, da se ne bodo dajale komitijam nikake podrobnosti, marveč le končne številke.

Nadalje se bo predlagalo davek na tautieme in dividende. Davek na kartele bi bil sicer opravičen, vendar tehnično neizvedljiv. Pri davku na dividende se gre l; za oblačniji dividend, ki presega 10%. Akcijski glavnici se bo po zakonu računala tudi rascrva. Davek od dedščin je predložen nespremenjen. Vlada se namerava, da iz svota teh davkov in iz davkov na mineralne vode in druge pijače pokrije deficit 42 mil.

Minister se je potem obširno bavil z krediti, ki so jih sklenile delegacije, nadalje s svotami ki so že porabljene ali se še porabijo za oboroženje armade in mornarice: skupna svota znaša 257 mil. Od teh odpade na Avstrijo 163 mil. Ako bodo delegacije to postavko vsprejele, bo treba za t h 257 mil. najeti posojilo, da bo možno vrniti 124 milijonov, založenih iz blagajniške gotovine.

Nadalje bo treba za oboroženje deželne brzembe svoto 18 ml. Skupni deficit vojaškega gibanja znaša 184 mil.

P. t m je minister napovedal uvedbo novih davkov in sicer poleg davka na mineralne vode, reformo davka na vino in monopoliziranje vžgalic. Monopolizirati se ima ne samo produkcija, ampak tudi prodaja vžgalic, minister je izračunal, da bo ta monopol nosil državi 15 mil; ako se bodo prodajale škatljice vžgalic po 4 stot.

Minister je končno izjavil, da se more vse te finančne predloge dovoliti državi in ne

vlasti. Zato ne berati za vsprejem proračuna in finančnih predlog marveč prosil zbornico, naj razpravlja o njih utavnim putem.

O političnem položaju

je priobčilo državni poslanec Udržal v čeških listih daljšo zanimivo razpravo, v kateri kaj nazorno predloži vzroke sedanji državni krizi, nje nevarnost za državo, in nujno potrebo, da vladi zistem krene s pogubnih poti. Za avstrijske Slovane so ta izvajanja zanimiva tembolj, ker vsebujejo topel apel k slogi in skupnemu delu. Uverjeni smo, da bodo naši čitatelji z največjim zanimanjem čitali ta jasna razmotrivanja, ki jih podajamo tu le v glavnih markantnih potezah.

Valed mogočne evolucije avstrijskih Slovanov posebno v nerodnem pogledu se je polastila Nemcev bolesten bojazen za njihovo nasilno gospodarstvo. Ta bojazen jim je vzela zadnje sled prevdarnosti in previdnosti. Avstrija pripada geografski in etnografski po 2/3 Slovanom. Po napredujočem razvoju zadobiva obliko, primerno faktičnim razmeram. Čim gorčeneje so sedanji oblasti na delu, da bi odpravili meje med Avstrijo in Nemčijo, tem bolj občutijo Slovani potrebo skupnega postopanja. Brezmerno prilajvanje jedino zveličavnega Vsememštra povodom aneksije Bosne in Hercegovine je dovelo do ustanovitve "Slovanske enote". Ta nima sicer še podrobno izdelanega programa, ali princip takega programa je ta, in je odklanjanje nemške hegemonije, ki jih ovira in ugrožava v vsem njihovem narodnem in političnem razvoju. A kaj je bolj naravnega, nego da si Slovani skušajo pridobiti politične oblasti, ki bi odgovarjale njihovim etnografski in geografski moči? Aneksija Bosne in Hercegovine je napravila naša Nemce kaj nerazne radi prirastka 2 milijonov Slovanov. Ta nervoznost odmeva iz nemške žurnalistike in se zrcali v vseh dogodkih, ki sledijo aneksiji.

Ko je bila nevarnost vojne odpravljena, so začeli Nemci vseh barv brez vsake mere proslavljati nemškega zavezništva. To je prešlo že v malikovanje — tako, da smo izgubili vsaki vpliv na razvoj in uravnavanje situacije. Vse, veliko in malo, tja do — predestimirane krščansko-socialne državne stranke, je slavilo našega "jedinega rešitelja" v sili, kar je dovelo končno do samoponiževanja, do izgube močta.

Na ta način so vnanji vplivi popolnoma zavledali nad našim notranjim političnim položajem. Naš umski zaveznik žanje slavo in pobira gospodarske koristi, nam pa ostaja — plačevanje stotin milijonov. Čim pride čas plačevanja, prespe tudi avstrijski Nemci kmalu svoje vsememško pijanost.

Sednjočnost našega nemškega zaveznika je prozorna. Se svojim nastopom proti Rusiji, za sedaj nesporobni za kaka akcijo, ni Nemčija nič rizikalna, pač pa si je zavarovala svoj lastni hrbat. Nova draga oboroževanja, na katerih se imamo v prvi vrsti našemu zavezniku zahvaliti, prinesejo seboj finančno budo, ki nam bo za nedogledno bodočnost onemogočala vsako večje izkoriščanje naših pozicij na jugu. In četudi kedaj postanemo zopet sposobni za kaka akcijo, bo tam (na jugu) vse tako okupirano od nemškega kapitala, da se ne bomo mogli nikdar več preriti do vodilne pozicije.

Sedanji politični položaj je v znamenju izkoriščanja vnanje situacije po Nemcin. Dasi zatrjajo neprestano, da je Avstrija nemška in da mora ostati nemška, vendar ovirajo njihovi voditelji često, da jim nedostaja vere v to. Nočejo se odreči centralizmu, ki jim je prinesel hegemonijo v tej državni polovici. Zato iščejo kakega izhoda, ki naj bi jim podaljšal njihovo hegemonijo. Najprej so se skušali izbežati Galicije iz centralne države zveze. Ko se je ta načrt izjalovil, so se začeli laskati Poljakom. To se jim je tudi posrečilo v toliko, da Poljaki v zadnjih časih često postopajo proti svojim kavnim sorodnikom.

Sedaj pa so obrnili vso svojo pozornost slovanskemu jugu.

Po aneksiji so postali Nemci — kakor že omenjeno — zelo vznemirljivi in kar nenkrat se našli v svojem srcu lubezen do trijalizma in so hinavsko dajali Slovanom razumevati, da bi se oni ne u irali njihovim trijalističnim aspiracijam. S tem so hoteli le Jugoslovane zvesti v past, kajti vsako parcijelno rešenje avstrijskega vprašanja bi bilo ugodno za domače Slovane. Veliki federalistični problem je možno temeljito rešiti le tako, da se rešitev istočasno izvede na severu, zapadu in jugu.

Igra Nencar je bila prozorna: po stari svoji navadi so hoteli razpaliti prepir in razdor med Slovani.

Ali bvali begu: to pot so politično izsolani voditelji Jugoslovani ne le odločno odbili take inisnuvacije, marveč so v dek-z, da dobro umevajo ves položaj, odgovorili na taka prišepetavanja s tem da so ustanovili "Slovansko enoto". Nikdar se ne bo moglo dovolj ceniti zasluge Jugoslovani, da je iz njih prišla misel na ustanovitev take velike taktične organizacije.

Postopanje Bennerthovo oo vprašaniu bosenske agrarne banke je še bolj poostriilo bistrost vida Jugoslovani. Počasi ali sigurno se bližamo po poti naravne evolucije, oplodo-

vane po duhu časa, temeljitim spremembam.

Centralistom samim postajajo neprijetni sadovi — centralizma. Ker so hoteli vse osredotočati na Dunaju, jim postaja Dunaj jezikovno mešane mesto in po naravnem razvoju postane Dunaj to, kar mora biti: *slika te državne polovice tudi v narodnem pogledu*. Kmalo bodo Nemci vzklikali z Goethejem: duhov, ki smo jih izzvali, se ne moremo več izbežati.

Razsodni nemški voditelji vidijo še davno to perspektivo, ali nedostaja jim srčnosti, da bi ostavili dosedanje poti in tako drvé v vsememški šovinizmu, ne mené se za to, da s tem v zsdnjih krons-kvencah spravljajo v nevarnost državo in dinastijo.

Ta se avktor na razsežno bavi z nemškimi krščanskimi socialci, ki so se popolnoma izneverili svojim prvotnim obljubam in so prišli do tja, da forcirajo kx Kolisko-Axmann. Dejstvo pa, da so se Nemci začeli zatekati v deželne zbere, pomenja polom za centralizem — smrtni udarec za centralistično ustavo.

Ozirom na ljute borbe med nemško manjšino in češko večino v češkem deželnem zboru pravi poslanec Udržal: Ali se bo državne temeljne zakone spoštovalo in uveljavljalo povsodi, ali pa država pogine na posledicah take zgrešene politike.

V milijetu sedanjih časov, ki vse izjedničajo, moreta le med jednakopravnimi vladati red in mir. "Slovanska enota" združuje sedaj v svojem taboru veliko večino avstrijskih Slovanov in ne mine dolgo, ko bodo v nje okrilju združeni vsi Slovani. Zasluga na tem gre režimu barona Bienertha. Le njegova živlost v odbijanju vseh pravičnih zahtev Slovanov, le njegova protislovanska justament-politika je mogla dovesti do takega združenja slovanskih plemen. Ekscelencia Bienerth je napovedal Slovanom vojno a sedaj žanje v državnem zboru sadove tega delovanja. Njegov jedini rešitelj je sedaj — § 14. Gospodarstvo se bo s § 14. po nemški navadi. Le tako naprej! Zje je jasno videti začetek — konca.

Nemci so se odločili za va-bar-que politiko. Vidijo, da se njihova hegemonija nagiblje k zatonu in zato hočejo izkoristiti sedanji vnanji položaj in rešiti od svojega samovlastnega gospodarstva, kar se splot še ratiči da.

Tako smo mi prisiljeni vovetati ob najneugodnejših okolnostih; v poziciji defanzive stois, ali tako dolgo, dokler ne izgine zadnji napadalec. Nam se ne treba bati končnega izida. Mi smo ssv prošlih dobah ob na težavnih razmerah povzdignili toliko, da nimamo niskega vzroka za malodušje. Poznamo moč sovražnika, ali poznamo tudi njegove Ahilove pete. Nemci so eventuelno združenje Slovanov pod zastavo "Slovanske enote" v njega zadojih posledicah označali kakor katastrofalno nesrečo za obstanek države, ker bi valed tega prišlo do boja, kateremu posledice bi uničile državo. V reanici pa je sedaj valed nemškega samovlastnega gospodarstva vse prišlo iz svojih sklepov in ravno zato je sedanji položaj nevdružljiv.

V konglomeratu narodnosti, kakoršen je Avstrija, ne more biti nacionalizem državna ideja, narodni šovinizem manjšine pa še celo ne! Ob naših razmerah more biti zanesljiva ves za državo edino le pravičnost, jednako-pravnost Prav pravi pl. Hartmann v svoji: "Phänomenologie des sivilchen B.wasitesins": "Nič ne žali človeka globlje, nego če tam, kjer smo pričakovali ljubezni in dobrohotnosti, ne nahaja niti usjednostavnje obzirnosti in mara trpsti krivično postopanje". Kar pravi Nemeč Hartmann o posamičniku, to velja še v veliko večji meri o narodih.

Silijo nas v obupno obrambo, ker se nas smatra v nerodnem pogledu brezpravne. Iz tega usiljenega nam boja izidemo gotovo kakor zmagovalci, ako bomo ta boj vojevali do konca — znamenja sloge! In v tem moramo mi Č hi prednjačiti drugim Slovanom Avstrije z dobrim izgledom. Složnost in trdnost "Češke zveze" je prvi predpogoj za složnost in trdnost "Slovanske enote". Delujmo složnimi močmi za osvobojenje države, ugrežane po vsememškem šovinizmu. Ta država pripada nam po dveh tretjinah etnografsko in geografsko. Dogodki se nam bužajo naglo. Kmalo bomo morali podati dokaz, dali zamo postavljati skupnost nad osebnosti, blagoslova donašajočo slogo nad malenkotne spore!

Bar: svobodno pristanišče!

Jadransko morje je dobilo zopet eno svobodno pristanišče. Nihakor ne v Splitu, ali v Boki Kotorski, ker Avstrija ne mara, da bi se na dalmatinskem obrežju razvil kaka veliki, svetovni emporij. Avtriija ne rabi svojega obrežja za razvito trgovino, ampak samo za svoje vojne ladije. Ko se na Dunaju mieli o Dalmaciji, Istri in Tratu, si skrbni čuvarji noračije ne postavljajo vprašanja: odkodi bi naši delci lahko prišla blaginja? — Ne, njih mori le skrb: odkodi vse ne bi moglo pripiavati sovražno brodovje? In tedaj glasuj, ti ljubi parlament, milijone za utrdbi in topeve, ki morajo odeti v grozno jekleno obleko najkrajneiš krajje Jadranskega obrežja: Palo, Šbenk, Boki Kotorski! Glasuj za vojne ladije, ker trgovskih imajo itak dovolj — naši konkurenti: Italijani, Nemci, Angležji... In ravno sedaj, ko ptuja, male, neznatna dežela, s svojimi par sežnjev obrežja, postavlja temelje bodočemu konkurentu vsem trgovskim pristaniščem od Trsta do Kotora,

ravno sedaj ima na Duca'u glavno besedo podadmiral a.-u. vojne mornarice, ki treba še kakšnih 400 milijonov kron za nove utrdbi in topove. Tadi naš Trst dobi svoje vojno pristanišče, svoje umetne otoke, odlične s topevi, ker je v Trstu menda preveč prometa, ter ga treba obleči v jekleno obleko...

Da, da, samo ironično poero more pisati danes o vstopnem dogodku, ki se je vršil mirle sobote doli na onem robu Jadrana, kjer Črna Gora ločuje Avstrijo od Turčije. Ta je mal Pristan, ki je do včera imel par patirskih kolib. Bar leži daleč od obali in tudi on je bil neznatno mesteco, ki v večnih bojih med Krížem in Muhamedom nič sanjal ni, da njegovo ime postane slavno v kulturni zgodovini Jadrana.

O Baru se je začelo nekaj več govoriti pred leti, ko je on prvi na Jadranu dobil Marconijev brzovoz brez šic. To je bila druga zveza, ki je slovanski Bar spojila z italijanskim Bari. Prva taka zveza je bila ženitev italijanskega kraljeviča s črnogorsko princoso Jeleno. Potem je prišla politika Goluchowskega in Aerhenthala, ki je te zveze izborna ojačila s tem, da je Črnogori zpra dotedanja pristanišča v Boki Kotorski. Kako so se zveze med Italijo in Črnogoro razviale, to se dade povedati v dveh besedah: izkl učno italijanski kapital je uresničil misel knjaza Nikole, naj se v Baru-Pristanu osnuje svobodno pristanišče. In res, minole sobote je bila na svečan način izvršena ceremonija, po kateri je slovanska Črnagora za 60 let odprla svojo krilo invaziji italijanskega kapitala. Bar je danes svobodno pristanišče. Poleg priprostih kolib se dviga ondi sedaj samo par poslopij, ki so potrebna železnici. Za par let bo Bar imel svoje tovarne, svoje ulice in trge, svoje meštane in trgovce. In njihova večina bo italijanska! To bo pač naraven razvoj stvari. Črnogorci so pripravljani, da bi v konkurenčnem boju, premagali. Prve tovarne, prva trgovine za uvoz in izvoz blaga bodo ustanovljali Italijani. Črnogorci pa bodo delavci in slugi. Pristanišče je sidano tako, da je bo možno razvijati. V njem najde lahko prostora vse brodovje vse Evrope!

Bar ne bo dolgo časa čakal svojega razvoja. Sedaj so vsi činiteji edini v tem, da Jadransko - Dunavska želez-znica more končati v Baru. Turški Sr. Giovanni di Madua dobi svoj železniški rokov. Trgovina vse Srbije, Sandžaka in velikega dela Srbije Turčije uhvala se bo v Bar. Posredovalci med svetom in slovanskim jugom pa bodo — Italijanci...

Mejtem pa zidamo mi v Boki Kotorski vojašnice in za Split in Trst se pripravljajo načrti... načrti novih vojnih pristanišč!!!

Dnevne vesti.

Zaupniki polit. društva "Edinost" za III. državnozborni volilni okraj (Siara mitnica - Barriera vecchia in Kjadin) so vsbljeni, da se udeležijo v polnem številu volilnega posvetovanja, ki se bo vršilo v petek, 29. t. m., zvečer, ob 8. uri, v prostorih slavnega "Tržaškega bralnega in popularnega društva", ul. Stadion 19, I. nad.

Kdor je v omenjenem okraju deloval kakor zaupnik pri poslednjih volilnih državnozbornikih in občinskih volitvah, naj se udeleži posvetovanja, tudi če ne prejma posebnega pismenega vabila.

ODBOR polit. društva "Edinost".
Spremembe v sodniški službi. Deželno sodnje svetnik in predstojnik okrajnega sodišča Rhard Piatotnig v Pazinu je premeščen k deželnemu sodišču v Trst. Svetniški deželnega sodišča so imenovani: okrajna sodnika z naslovom in značajem deželnosodnega svetnika Oteló Brelich deželnega sodišča v Trstu, potem okrajni sodnik Rudolf baron Farfoglia deželnega sodišča v Trstu za to deželno sodišče, okrajni sodnik Anton Vidoz v Gorici za Gorico, okrajni sodnik Viktor Devetak v Rovinju za Rovinj in okrajni sodnik področja višjega deželnega sodišča v Trstu, prideljen kakor tajnik konsulnemu višjemu sodišču v Carigradu, dr. Bazilij Basiljadis za deželno sodišče v Trstu. Poslednji ostane pa na svojem dosedanjem mestu.

"Piccolo" in naše šolsko vprašanje. — Včerajšnji "Piccolo" se na dolgo bavi z novo fazo, v katero je prišlo naše ljudsko šolsko vprašanje z gibanjem Čehov, da se utviri poseben državni šolski zakon, ki naj vredi vorašanje šol za narodne manjšine. Na dolgo se muči "Piccolo" in dobro se mu vidi, kako mu je to vprašanje težko leglo na dušo. Ker ne more stvarnimi argumenti braniti stališča primorskih Italijanov, si skuša po stari navadi pomagati iz zadržge sofistitrijo in držim farizejstvom.

Italijanski list zaalužeje radi velike važnosti sedanjega momenta temeljitega odgovora. Tega smo že pripravili in pričnemo znjim jutri.

Predavanja o zlati Praji v sokolski dvorani se je udeležilo sinoči napričkavano mnogo občinstva. Dasi je naš list še-le včera j in le v kratki notici naznačil to predavanje, je došlo občinstva, ki je bliz napolnilo dvorano. To in pa dejstvo, da so poslušalci z največjim zanimanjem sledili predavanju in da so na zaključku z gramovitim dolgo tra ajočim aplavzom izražali predavatelju, g. dr. Šarctu,

svojo hvaležnost, sta nadobudna znaka za obstanek in nadaljni razvoj uvedbe ljudskih predavanj — znamenje je to, kako ukažljivo je naše ljudstvo. Samo treba ta pouk podajati v primerni, zanimanja vzbujajoči obliki.

Sokolski pešizlet. V nedeljo je napravil tržaški "Sokol" pešizlet iz Trsta črez Očino na Prosek. Izleta se je udeležilo lepo število Sokolov in Sokolic. Na Proseku so pričakovali v prostorih konsumnega društva tržaške brate Sokoli z Opčin in kmalu se je razvila verela nepristiljena zabava. B. at dr. Slavík, podstarosta tržaškega "Sokola", je pozdravil openske brate Sokole, povdarjajoč, da je danes prvič, da sta se sešla na bratki zastanek tržaški Sokol in sokolski odsek na Opčinah do 100 Sokolov.

Sokolska ideja prodira iz mesta v okolico in želja tržaškega "Sokola" je, da bi vsak okoliški okraj imel svoje sokolsko društvo ali pa vsaj sokolski odsek, kajti sokolska ideja je tako vzvišena, tako obazna, da združuje v sebi vse najrazličnejša stnove za strogo narodni podlagi. Openski "Sokol" so s svojim nastom pokazali, da razumejo idejo bratstva, enakosti in vzajemnosti. Vzpodbuajoč vsa brate k edinosti in složnosti v narodnem delu je zaključil brat podstarosta svoj krasni in navdševalni govor ter izzval burco odobravanje, ko je dvignil časo in napil openskim Sokolom.

Sokoli z Opčin so se dvignili in zapeli nepitico, nato pa skupno s tržaškimi Sokoli "Haj Slovani". Pri tej himni dvignilo se je vse občinstvo in Žirje-ter Nazdar-klicevali hotelo biti knoca.

V imenu sokolskega odseka na Opčinah se je zahvalil na nastopici brat Škrlita v vsaj ter izražal radost, da smo se sešli na bratski sestanek, kakor sokolska društva, da se skupno navdušimo za sokolsko stvar. Konečno se je prigrjavil k besedi še brat Bizjak, ki je bodril narvoče brate k odločnemu nastopu proti vsem, ki bi hoteli od zunaj zanesti med nas medsebojen boj.

Pasem za pesnijo se je vrtila in hitro je potekal čas ter je bilo potrebno editi proti Trstu, oziroma proti Opčinam. Tržaški "Sokoli" so zapeli openskim bratom v slovo in so se ločili bratje od bratov z željo, da se zopet kmalu snidejo.

Vesel pojav v sokolskem življenju je bil ta skupni sestanek, ki nam jasno kaže, da je za pot tržaškega "Sokola" pravilna v dosegu razširjenja sokolske ideje v okolico, da s tem preneha vsaka ločitov mesta od okolice, meššana od okolišans. Enakost vseh bratov in ljubezen do vseh sta prvi izmed sokolskih idej. Na zdar!

Ruski kružok javlja, da hode imel svoj redni občni zbor v petek 29. t. m. ob 7. uri p l ur zvečer v ulici Galati št. 12, II nad. Vabljeni so vsi členi in prijatelji društva, da se zborovanja udeležijo. Ušlo se bo tudi letna knjki, hrvatsko-srbaki, češki in morda tudi poljski. Na občnem zboru se nazaenijo ure in cene posamičnih kurzov, zato proaimo vse one, ki se midijo učiti kakega jezika, naj pridejo prav gotovo, da povedo svoje želje, na katere se bo odbor po možnosti oziral.

Odbor r. kružka.

Pevsko in glasbeno društvo v Trstu. (Podružnica "Glasbene Matice v Ljubljani). Danes popoldne od 3 do 5. je vpisovanje za glasbeno šolo v "Čitalnici" v Nar. domu. V glasbeni šoli se bo poučeval klavir, violina, teorina in zborovo petje.

Itakto se vrši danes vpisovanje za dijaški pevski zbor, med tem ko se vrši vpisovanje za moški zbor vsak torek in petek od 8. do 9. za ženski zbor pa vsaki ponedeljek in četrtek od 8. do 9. in sicer vselej v čitalniški dverani Nar. doma.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima v svoji zalogi narodni kolek, računске listke in razne razglednice.

Nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda so lep vir družbenih d. hodkov. Nekateri nabiralniki neso družbi vsako lepe lepe zneske. Je pa tudi nabiralnik, ki so v gostilnih in restavracijah, kamor zahaja veliko ljudi — pa se v njih le malo nabira. Vzrok, da se v teh nabiralnikih malo nabira, ni skopost ali malomarnost občinatva, ampak drug, namreč ta, da počiva nabiralnik navadno v kvi zaprašeni omari. Oskrbnikom takih speh nabiralnikov avstujemo, da jih ob rzih prilikah, ko je mnogo občinstva, malo pokušajo, ter tudi povedo, v kak namiz jih brani. Vapeh nabiralnikov bo potem gotovo večji.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priporoča najtopele blago, ki se prodaja v njeno korist. Kakor so se povsod na Slovenskem udomabile družbine vžgalice, tako se naj prikupe vse drugo blago.

I. Družabni večer Slavjanske Či alnice. Kakor že na kratko javljeno v nedeljski številki našega lista, je uredila "Slavjanska Čitalnica" minole sobote svoj I. družabi večer z raznovrstnim in zanimivim programom.

Na ta večer je prihitelo zelo lepo število našega občinstva, ki se je posebno živo predavanju g. dr. Šarčeta, o katerem je bilo govora v včerašnji številki. Ali tudi ostale točke programa so vspele v popolno zadovolstvo narvočih. Posebno nam je omenjati solo-violinista gospoda Konečnega, ki se ob izrnatnem spremljevanju gosp. Adamča na klavirju umetniški izvel dr. Šarka komada na violini. Vse priznanje tudi pevskemu kvartetu (zg. Prek, Delak, Adamč in Prunk)

kakor tudi vrlenu Sokolskemu pevskemu zboru.

Mej navzočimi je vladala ves večer ani mirana zabava.

Sploh se opaža, da je v „Čitalnici“ zavel nov svež in modern duh in uresničila se je naša želja, da „Čitalnica“ oživi iz svojega prejšnjega mrtvila.

Na tem oživitju gre hvala vsemu odboru, a posebno še nje predsedniku g. dr. Staremu.

Upamo, da nam „Čitalnica“ priredi še več takih in jednakih družabnih sestankov, kjer se bomo medsebojno spoznali in bodrili k narodnemu delu. Na ta način izginejo tudi predsodki, ki jih je naše ljudstvo prejšnje čase gojilo nasproti temu za tržaške razmere prepotrebniemu društvu.

Agilnemu sedanjemu odboru želimo mnogih uspehov.

Trgovski koledar za leto 1910 je izšel ter ima sledečo vsebino:

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ in odbor, posrnodvalnica, trgovski dom, koledar, kelkovne listvice, podrobna določila za kolikovanje listov, spisov, računov itd., poštne določbe, obrestne tabele, tabela za razredčenje alkohola, dolgotna mera, mera za sukno, uveži, kovani denar, mere in uteži nekaterih držav, ki še niso uvedle metričnega sistema; preračunavanje tabele, užitnostna tabela za mesto Ljubljana, uvozna carina, tabela za proračunavanje domačega in tujeja denarja, tabela za računanje dni od enega do drugega, avstrijski konzulat, računuje obresti, trgovsko obrtni strokovni tolmač, pokojninski zakon za zasebne uslužbence, menia, kontokorent, podporni zaklad slov. trgovskega društva „Merkur“ pojasnila o odškodnini za na železnici poškodovano blago, ugodnosti na železnicih za trgovske potnike, ki imajo kovčke z vzorci, potni list, razprodaja, krošnjarstvo, dopustnost trgovskega potovanja, kako se protokolira firma, kaj je treba storiti osebno, ki bodoje postati samostojni trgovci, posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, trgovine s specijalnim, materialnim in kolonijalnim blagom, kako se dobiva davka prosti bencin, kdo sme sejmanti in v kakem obsegu in užitninska tarifa za meso in vino izven zaprtih krajev.

Letošnji koledar se odlikuje po obširni izborni vsebini, tako, da je vreden sovrtnik dozedaj izišlih koledarjev društva „Merkur“. Koledar prav toplo priporočimo občinstvu posebno pa slovenskemu trgovstvu. Koledar je uredil gosp. dr. R. Marš. Cena mu je s poštino vred K 1'20.

Tržaška mala kronika.

Aretacija zloslavnega tatu. — Pred večerajšnjem ob 5. uri pop. so v ul. Belvedere aretirali 49 letnega dularia Josipa Tavčar iz Ivanograda, pristojnega v Gorjansko, ko je nosil v žaklu 4 kokoši, ki so bile brčkone vkradene. Pri njem so tudi našli nekaj denarja, o katerem ni znal povedati, kje da ga je dobil. Tavčar je zlasti v okolici tržaški po svoji predrzoosti in nasilnosti razpjit tat.

Poskus samomora. Predinočnem ob 1. uri je Vinke Taguapetra, 19-leten kurjač na Lloydovem parniku „Habsburg“, skočil pri zelenem mostu v morje. Rešili so ga in sprevidi v opazovalnico. Ni hotel povedati, zakaj je poskušal samomr.

Naši ljubli regnikoli! Alojzij Riccotti, star 30 let, iz Pavie, je pred kratkim prišel iz blažene države v Trst po kruh. Izbral si pa je prav čuden posel; zapričel je ljubimsko razmerje s prostitutko Marijo Likro in zahteval od nerednice, da ga vzdržuje. Na negativen odgovor so vedno padale batine, enkrat jo je celo ranil. Tudi pri neki kuharici zaposlen v gostilni „Alia sardella“ je poskušal svojo srečo. Jedel in pil je tu, da je bilo veselje. Ali ko se je ženska naveličala, je zahtevala plačilo 100 K. (toliko je znašal njegov račun). Drugače da ga ovadi. Tedaj se je zopet zatekel k prostitutki in z greznjami zahteval denar. A ona se je tudi njega naveličala in ga ovedila policiji, ki ga je aretirala.

Koledar in vreme. — Danes: Frumencij št. — Jutri: Simon in Juda sp. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 15° Cels. — Vreme včeraj: lepo. — Vremeška napoved za Primoreško: Semtertija oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. — V začetku lepo, potem motno.

Naše gledališče.

Program našega gledališča za prihodnje praznike je sledeči: V nedeljo 31. zvečer reza burke „Nioba“; 1. nov. na dan Vseh svetih popoldne ljudska igra „Mlinar in njegova hčr“; 2. nov. na dan S. Jušta se vprižori noviteta, burka „Dva srečna dneva“.

Repriza „Pepelke“

minolo nedelje je vepala popolnoma kakor premijera. Leta razlika je bila: obisk še številnejši — dvorana je bila nabito polna starša in mladega sveta — in nasteli nekaterih važnijih vlog so uvaževali navete, podane jim v ceneni premijeri.

Priincu Krasoslavju, Lesča nismo imeli kaj oprekatati in moramo taj izbori moči našega gledališča le čestitati na nedeljskem vepuhu, ki ga je občinstvo sankcioniralo glasnim opetovanim aplavzom.

Tudi gospici Paceljva in Železnikova sta dali na reprizi svojima tipoma (Kumguda in Sračina) pravi značaj in kolorit. Izrazeletii sta bili v predatavljanju zlobe, zavisti in škodočaljja — polnester.

O gospej Grmekovi (mačeha S bila) pa moramo kar priznati, da je bila pravo posebljenje trdosročnosti mačeha, slepe in smešne zaljubljenosti v svoji nič manje domišljavi hčerki ter — tiranke svojemu možu, dobričini, ki se pomša, da ima besedo, ali ne — v domači hiši. Gospa Grmekova je bila mačeha in tiranka v vsaki kretnji in v vsakim pogledom.

O Pepelki (gospici Mekindovi), čarovnici Valpurzi (gospa Danilova) in o Montecoutu (g. Rajner) bi morali le ponoviti, ker je že rekla ocena premijere: isborno so igrali.

V rasdelitvi vlog je bila na reprizi mala sprememba. Kralja Kakadu je igral g. Boleslavski, ki je dostojanstveno rešil svojo nalogo. Vlogo ministra Purana pa je prevzel g. Vavpotič in kakor začetniku mu moramo izreči vso hvalo.

Kakor pa smo opazili z zadovoljstvom, da so bili nositelji nekaterih posamičnih vlog bolji nego na premijeri, moramo na drugi strani povedati, da so nam ensembli manje ugajali nego prejšnje nedeljo. Na nekaterih mestih so se razgovori malce zakasnevali in ni bil tempo povsem tak, kakor ga je želeli, da prihajajo prizori do popolnega črta.

Ta pripomba pa ne velja o Škratih in Vilah. Ti so svojimi baleti izsviali orkane navdušenja.

Sploh je bilo razpoloženje po vsej dvorani nekako posebno vznešeno, da so je človek moral kar veseliti na tem za vso lepo in dobro dovrženem ldstvu. Drastben dokaz za to nam je dala galerija frenetičnih dolgotrajnim aplavzom, ko je dobrotu in ponižnost Popelkina zmagala nad zlobo. Kakov strg. sodnik bo videl v tem morda izraz — najvnosti. Bodi. Morda. Mi pa pravimo, da so je v tej radosti izražal tudi čut do poštenja-in morale v našem priprostem ljudstvu.

Na zaključku moramo izraziti, da je prihajalo v nedeljo zopet do gasnega izraza med vsem občinstvom: lulse so sa kar divni režiji gospe Danilove, kako more od tak stromnih in tesnih razmerah pričravati na oder toliko lepote v sceniziji. To splošno priznanje bodi gospej Danilovi v najlepše zadoščenje!

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. — Danes ljudska predstava opere „Wally“. Jutri „Madame Butterfly“.

Društvene vesti.

Pevsko društvo Zarja v Rojanu ima v soboto 30. t. m. ob 8 uri zvečer v društvenih prostorih Konsum. društva v Rojanu svoj XXI redni občni zbor.

Odbor prosi vse člene, da se polnoštevilno udeležijo.

Pričakovati je udeležbe tudi od strani mečanov, osobito iz mesta, ker bo ob tej priliki predaval nš znani in priljubljeni ekladatelj in društveni pevodja gospod Emil Adamič „O moderni glasbi.“ — Po obzarem zboru bo zabaven večer.

„Mlinar in njegova hčr“, žaloigro v 5 dejanjih vprižori pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu dne 1. novembra (na dan vseh svetih).

Iz posebne prijaznosti sodeluje g. Jaka Štoko.

Začetek točno ob 6 uri popol. Vstopnina 60 stot., sedeži 40 stot.

Telovadno društvo TRŽAŠKI SOKOL v Trstu.

Danes zvečer pevaka vaja za ženski zbor. Alti točno ob 7. in pol. soprani ob 8.

Pevsko društvo „Kolo“. Ker odpade nedeljska pevska vaja, bo prihodnja vaja jutri četrtek ob 8.

Slovensko akad. društvo „Adrija“ v Pragi bo imelo svoj I. redni občni zbor danes ob 8. uri zvečer.

Nar. delav. organizacija

Zveza jug. železničarjev. Novizvoljeni odborniki so vabljeni na prvo sejo, ki se bo vršila v četrtek dne 28. t. m. ob 7. in pol uri zvečer v društvenih prostorih v mali odborovi sobi. Naj nihče ne manjke.

Zveza jugoslov. železničarjev. Na 11. uradovnem shodu izvoljeni člani nadzorništa so vabljeni na sejo, ki se bo vršila v petek dne 29. t. m. ob 7. in pol uri zvečer v društvenih prostorih.

Darovi.

Akad. fer. društvo Balkan so doposlali za „Družbo Sv. Cirila in Metoda“, „Dijaško podp. društvo v Trstu“ in za ljudske kajžance vzdrževane po omenjenem društvu: Pola 109 (gosp. Stipe Faruga, nadučitelj Opčine).

Društvo „Sokol“ na Opčinah K 7-70 Josip Jamšek K 5, Jos. Sorč K 2, Mstinja Dražček K 2, so K 1: St. Fecluga K 2, Eeslija, Kuber Joapina, Malalan Kaci, Zurko, Frau Karš, Tona Tajnik, Am. Logar. Pola 115 (gosp. Svetko Matelanc, Bar-kovlj) za vse tri namene: Gorup K 10 Anica in Milka K 5, Arb. Costaperaria K 2, Štuc Franc K 1'20, Jarij

Veliki kinematograf BELVEDERE TRST - ulica Belvedere 19 - TRST Od torika 27. do petka 29. oktobra: Likvefacija teles, komično. Reja konj, po resnici. Torquatus Tassus, zgodov. drama. Kozarec železnat. vina, komično Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. - Otroci in ojadi 10 stot

Ernest Pegan, Trst Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio) Trgovina s svežim in pre-kajenim svinjskim mesom. Vse vrste salami. Najfln. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gujati. Razne klobase. — Moderno opremljen buffet. Vedno sveže DREHERJEVO PIVO. — KRAŠKI TERAN. — Garantirana PRISTNA VINA iz vrpavske vinarske zadrage. — ŠAMPANJEC. — DE-SERTNA VINA. — LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDK. Gostilničarjem se daje primeren popust.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari ulica Caserma 5, II. n., Trst ulica Caserma 5, II. n., Trst Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novčenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošenj vojašk. značaja — oproščenje od vjaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, doseganje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe vspre-jetja v vojaške šole itd. — Pooblaščena je zastopati stranke pred oblastnijami. — Posreduje v najtežavnijih slučajih. — Reševanje hitro in točno — Uradne ure: Ob delavnih-kih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opolud.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti G. BUCHER (ex drug Drag. Vekjeta) CORSO šte. 30 - TRST Vsega izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje stare zlate iz kore z novimi predmeti. — Sprejema varčbe in popravlja vsakovrstne, srebrnine in žepne ure. Cene zmerno.

Čudovito nizke cene!!! dveholes, šivalnih strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostine, kator tudi različnih najnovjših plošč. Izvražuje se tudi vse poplave. Pri Batjelu, Gorica Stolna ulica 3-4. Prodaja tudi na obroka. - Cenki franko.

Zdravljenje krvi Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori) Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani v lekarni Praxmaper „Ai due Mori“ Trst, veliki trg

Edna od o. kr. namestništva avtorizovena obrt za pokončavanje podgan, miši iliaio, krtoy in vseh mrčesov, stenic in vseh drugih živalio CARLO JENULL Delalnica in zaloga TRST, ulica Tosa šte. 30 pritišlje.

xx Odprla se je xx nova gostilna „Carmen“ v ul. del Toro 18 in ul. Boschetto 4 Marčno pivo prve vrste in Spaten iz zaloge F. VOLPICH. — Istrska in dalmatinska vina in teran. — Domača kuhinja vedno preskrbljena z vsakovrstn. jedlil. Priporočla se udana Marija Vascellari. lastnica

Listovne marke Kupujem, prodajam in menjam rabljene listovne znamke. Plačam najbolje. - Dopisovanje v v hrvat. in slovenskem jeziku. A. WEISZ, Briefmarkenhandlung, Wien I, Adlegasse 8

Gene stalne in zmerne. V soboto 2. t. m. se je odprla v Trstu, ul. S. Sebastiano 7 Nova prodaj. All'Alpinista (D. Arnstein) edina v tej stroki, ker je bogato založena z vsemi popotnimi potrebščinami (kakov kovčegi, torbice itd.) dobro poznane tovarne FRANZ ZELLER na Dunaju in sploh vseh usnjatih predmetov. Specijaliteta: Potreščine za vsaki šport. Nepremočljivi angl. plašči tvrdke Boughtof P. Frankenstein & Sons. Pozor na naslov: Trst, ulica San Se. astiano št. 7

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati zalogo pohištva Angelo Palma TRST, ulica Glouè Carducci 20, kjer najdete solid. blago po najnižjih cenah. Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob. posebno olajšave !!! novoporočencem !!!

RESTAURACIJA

PASEGIO SANT' ANDREA št. 36
Toči izvrstno olivo, vino l. vrste. Odra kuhinja. Velika
dvorana in posebna bivši lastnik gostil.
soba za društva. F. Erjavec ALLÀ STELLA.

„AGLI ANTICHI CAMPI ELISI“ :: TRST

Šušmelj K 11, po K 1: HynekJ Vojteh, Korže
Janko, Staro Ferdo, Ivo Krolel, Vekoslav
Kocenič, B. Gornil Scheim, Jan Janko,
Rudolf Martičano, N. B. N. N.

Poln 75 (gospod Mikotš) za vse tri
reženje:

Fotograf Jerkič K 6, dr. Josip Martinis
K 5, Ivan Vidrič K 1, Franc Bavraž K 1,
N. Ribič 50 st., Nikola Julij 50 st. Cink
Josip zlatar K 1. Srčna hvajla! (Pride še).

Vesti iz Goriške.

x Odkritje spomenika v Podgori. — Ob
krasnem vremenu se je vršilo v nedeljo 24.
t. m. odkritje spomenika, ki ga je postavilo
goriško veteransko društvo stotniku Favergesu
v Podgori.

Podgora je bila ob tej priliki vsa v na-
rednih in cesarskih zastavah, in zbralo se je
na slavnostnem prostoru kakih 5000 ljudi iz
Podgore, bližnjih vasij in iz Gorice.

Ob 9.30 je dospela stotnika pešpolka št.
47 iz Gorice z zastavo in godbo.

Slavnosti so se udeležili: veteransko dr.
z načelnikom Jacobijem in tajnikom g. Sim-
čičem, pijonirji, oddelek dragoncev, topničarja,
veliko število oficirjev, med njimi deputacijski
pešpolka št. 52 iz Budimpešte, uadništvo ter
mnogo drugih odličnih oseb. Prišli so tudi:
trški namestnik princ Hohenzolnhe, admiral
v p. Spanu, gr. f. za Attems, generalitet,
sestav deželnih in drž. palatov in dr. —
Posebno številno je bila zastopana aristokra-
cija.

Ob 10. uri je dospel v Podgoro kazo-
niški dr. Sedej, na kar se je vršila slovesna
vojaška maša.

Po maši je bilo odkritje ličnega spome-
nika in vrstili so se razni navdušeni govori
najprej v nemškem, potem slovenskem in la-
škem jeziku.

Laško je govoril predsednik Jakobč, slo-
vensko pa tajnik gosp. Simčič, ki se je naj-
prej zahvalil za ogromno udeležbo in potem
v kratkih besedah posnil priznanost.
Zatem se je vršil v Attemsovi palači banket,
ki so se ga udeležili razni vojaški in civilni
dostojanstveniki.

Oficijelnega vsprejema od strani župan-
stva in starešinstva ni bilo, ker županstva
sploh nis. obvisi, o vsaj tej slavnosti; spo-
menik je postavljen na privatnem posestvu grca
Attemsa. Čuči smo, da je radi tega namest-
nik postal k. u. b. župana, ki pa mu je po-
jasnil stvar. Slavnostni odbor je zgrešil ve-
liko netaktnost, da je županstvo popolnoma
ignoriral, saj bi bila menda edina občina
puklincana, da vzdržuje in čuva postavljene
spomenik, dočim se tako lahko zgodi, da z
eventu elno prodajo Attemsovega posestva
preide novemu kupcu v last tudi spomenik!
K sklepu še nekaj o stotniku Favergesu.

Ko se je leta 1809 vnela vojna med
Avstrijo in Napoleonom, so padli prvi streli
ravno v Podgori, in sicer v noči od 10. na
11. aprila. V tej viharni in deževni noči se
je skrijal stotnik grca Fran Karol Faverges
dobrovoljno ponudil, da prebode s. b. v. ki de-
lom 50 neustrašnih mož. Francoski patrijuje
miso opzile hrasbe čete, ki se jej je drzna
zaloga posrečila, na kar je Faverges s svojim
hrdelom zasedel utr eno stražnico pri podg-
rški papirnici, ujel francosko moštvo in se za-
taboril v stražnici. Vkljub francoski premoči
so je hlabro hrdelo držalo vspešno tako
dolgo, dokler ni avstrijska brigada pod po-
veljstvom generala Gavaasini premostila Sačo
ter vrgla Francoze nazaj. Za ta vojaški čin
je bil stotnik Faverges odlikovan z najvišjim
ve akhim redom, to je z vitezkim krčcem
Marije Terezije, ostalo moštvo pa je prelelo
razna d uga priznanja.

Da je sedaj postavljen ta spomenik, na
tem imajo največjo zaslugo predsednik
veteranskega društva Jacobič, tajnik Simčič,
grca Attems in inženir Mshnič.

Vesti iz Istre

Peysko bralno in godbeno dr. „Istrski
Gumnič“ v spodnji Šk. f. i. naznanja, da priredi
v nedeljo dne 31. t. m. koncertno veselico v
dvorani g. Ivana B. žiča, krčmarja v Spodnji
Škafiji. Na vspredu bodo petje, godba in
govor. Po veselici pa priredi društvo javen
ples, v. o. p. v. na veselico 20 st., k plesu 80 st.

Vesti iz Koroške.

Podr. dr. sv. Cir. in Met. za Celovec.
Koroška deželna vlada je že potrdila nove
podružnice C. M. Dr. za Celovec in okolice.
Ustnovni občni zbor se bo vršil v soboto
dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer v „Benediktin-
ski kleti“ na Benediktinskem trgu v Celovcu.
K mogočevili udeležbi vabi vse Slovence
in Slovenke Pripravljalni odbor.

Razne vesti.

Veliko morilec in tatinstvo družbo je
v soboto po večerni razpravi obsodilo
porotno sodišče v Pregi. Prosluti morilec
Boček je obsojen na smrt na vešilih, nje-
govi komplici pa: Vozjak na 2 leti ječe
Tichovsky na 3 leta težko ječe, Ana
Stehlikova na 5 mesecev ječe; 3 obtoženk
in 1 obtoženec so bili oproščeni.

Zemljski plazovi v Južni Italiji. Telegram
javlja iz Reggio di Calabria o velikim plazu
ki je podal železniško progo med Metaponte
in Reggio di Calabria. Na nekaterih mestih je
železnica popolnoma uničena in namanje 5
dni boede promet nemogoč. Proga teče po
pokrajini, ki je jo bil laški potres tako hudo
oškodovani.

Gospodarsko in konsum. društvo

v Lokvi na Krasu

priredi

v soboto, 30. oktobra t. l., ob 8 uri zvečer

izvanredni občni zbor

DNEVNI RED:

- I. Dogovor o povspješevanju skupnega gospodarstva.
II. Dogovor o vzajemnem pospješevanju kmetijstva oziroma živinoreje.

Načestvo.

Gnoj je na prodaj v Barkovljah št. 42, blizu cerkve. 1906

Posoda za vino na prodaj — Ulica rriera št. 17.

Hlapca iščem, večšega v vinogradništvu. Bole, R. jan 242. 1878

Odda se meblirana soba s prostim uhodom II. nad. v. 5 ul. Gaspari Gozvi št. 3. Oglasiti se pri vrtarju. (1899)

Sveže pristne kranj. klobase po 48 stotink eno in druge ještvine prodajam po 2%, popusta proti vsaki konkurenci. Josip Lušin, Trst via Giscotto Galina 6. 1861

Fotograf Anton Jerkič TRST, Via delle Poste št. 10, Gorica, Gosposka ulica št. 7 1835

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

Pequotte Fi-BOVO KAVO „Salutin“ ki je naj- zdravejši kavni pridelatek. Dobiva se v vseh boljih prodajalnicah.

PEKARNA IN SLAŠČARNA :: FRAN LAMPE
TRST, ul. Cavana 2
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. - Postrežba točna in na dom

ŠIRITE „EDINOST“

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquadotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles Peugeot, Waffenrad Standard od 150 kr. v naprej. Pnevm-tiki in p. treščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba Cene zmerne

TVRDA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(traven Restauracije Cooperativa ex Haebler) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v prilljčju ampak v prv. m nadstropju

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Velika izbora moških in ženskih čevljev. - Po-prave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Pofuži via Ribortu 28

Giovanni di Giov. Kanobel

Pošiljatve, komisije in zastopstva.

Sprejema plačila carine za vsakovrstno blago, prejeme in oddaje na domu, pošiljatve po morju in železnici. Prejem kovčegov kakor tudi prevažanje pohištva v mestu na vse kraje.

TRST, ulica Anastasio št. 10, TRST

Prvi urad za revizijo prizive in inform.

v davčnih zadevah

Trst, ulica dell'Istituto 10, III., 5.

Sprejema sestavljanje pol za hišni, rentni, obrtni in osebni davek; preskrbuje prizive proti pretiranim odredbinam in pogrešenim klasifikacijam

Urad je skrajno zanesljiv in tajen. Odprto od 9. ure predp. do 1. pop.

Prodajalnica oblek

ulica Giosue Carducci 32 J. Farchi, ulica Giosue Carducci 32

vogal Largo Santorio. - PODRUŽNICA: Corso št. 26

s zaloga elegantnih oblek zadnje novosti

in elegantnega kroja. - GENE ZMERNE.

Izvršujejo se obleke po meri v lastni krojašnici.

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE: SOLKAN, TRST, via Caserma 4 ZALOGE: REKA, Via Pile 2 SPLIT, naravnaj obali

Tvarna in delavnica po- štivanja in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici. Lastnik Solkanski ur: Gorica, drž. keled., Solkan

Bz.: ZADRUGA - Trst Telefon št. 1631 interurbna žage v Soteski (Bohinj) Letna produkcija K 1.000.000

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji GENE ZMERNE. ●● POČKAJ & KÖGL. HOTEL BALKAN

ZOPOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

od 9. do 1. in od 3. do 6.

Caro & Jellinek

Družba z omejenim poroštvom

Internacionalno prevažanje in solitva na vse kraje

s posebnimi zaprtimi vozovi.

Sedeži na Dunaju, v Budimpešti in v Luvru.

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst.

Prodajalnica manufaktur. blaga

Enrico de Franceschi

TRST

ulica delle Poste 10 - vogal ul. Valdirivo

Velika izbora bombaževine, izdelanega moškega in ženskega perila in drob. predmetov po najzmernejih cenah

Liniment Capsici Comp. nadomestek za

Pain-Expeller s sidrom.

Ob nakuporahju tega priznanega sredstva, ki je na prodaj v vseh lekarn. h., pastji je na znakmo „SIDRO“ in svrdlo „RICHTER“.

Pozor krčmarji in zasebniki

Podpisani se priporočam gg. krčmarjem in zasebnikom, da se zanesljivo obrnejo do mene bodis plemenito ali ustmeno. Ser poznam popolnoma vsa istrska vina kakor, n. pr. belo in črno, refok, besamin rizling, vino v buteljstahin sedaj ob času trgavo-tudi grožnje, upam, da se bo to gg. krčmarji in zasebniki obrnili do mene, ako nameravajo kaj nakupiti Gotovi naj bodo da posedujem pošteno in brezplačno. Za odgovor prosim, da se priloži znakmo. Udani Martin Sreboth t-govec in posredovalec v Poreču (Istra)

Carlo Bicchi

ulica dell' Olmo št. 7. prvo nad. vogal Molin a Vapore.

Zaloga slik :

ogledal, modlj nov, obšal, neogovorljenih oblek, blaga za ženske obleke, dek- nikor, kakor tudi rezalnikor, perila itd.

Prodaja tudi na upanje

Zaloga ovsa in klaje

Prodaja tudi koruzno parje za postelje

M. ud. ZERQUENIX

ulica Luigi da Palestrina 2 (ogci ul. Coroneo).

Guerrino Marcon

Trst - ulica Tivarnela št. 3

Telefon 16-64.

ZALOGA VSAKOVRSNEGA

Oglja in Premoga.